

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

4. szám.

XIII. évfolyam.

1942 február 15.

vitéz Csiky Jenő dr.

szegedi kir. kerületi börtönigazgató búcsúztatása a Csillagbörtönben.

A közelmúltban megható ünnepély zajlott le a Csillagbörtönben. Az intézet tisztikara, őrszemélyzete és az elítéltek búcsúztatták az intézet nyugalomba vonuló igazgatóját: a köztiszteletben álló dr. vitéz Csiky Jenőt.

Az ünnepély Te Deumos istentisztelettel kezdődött, amelynek befejeztével az igazgatói irodában a tisztikar búcsúzott el a távozó igazgatótól, akiknek nevében Lélek Gábor püspöki tanácsos, börtönlelkész mondott búcsúszavakat. Könnyekig megható beszédében többek között a következőket mondotta:

Méltóságos Igazgató Urunk! A kápolnából, Isten lelket formáló műhelyéből jöttünk ide Méltóságod erkölcsjavító műhelyébe. Ott, e szomorú nappal kapcsolatban Krisztus tanítása jutott eszünkbe, Aki azt mondotta: Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, ti is hasonlóképpen cselekedjete! És most itt, önkéntelenül ráeszmélünk, hogy 20 éves munkásságára mennyire ráillik ez a krisztusi mondás.

Cselekedetek, nemes, emberséges cselekedetek az újtjelző e munkás életnek. Ha hűséges, meggyőző képet akarnék festeni arról a szívós és kitartó energiáról, amelyet hosszú igazgatói működése alatt kifejtett s amely a cselekedetek keresztvitelét jellemzi, adatokról kellene beszélnem, amit pedig ebben a fájoan ünnepélyes pillanatban mellőzni kívánok.

A mi testületünk egy nagy család, amelyet, miként a közvetlen családi kört, csak a szülői tekintéllyel lehet kormányozni. És jól tudjuk, hogy a gyermek akkor tiszteli igazán szüleit, ha ben-

nük nemcsak a kenyéradókat és virgácsforgatókat látja, hanem érzi és tudja, hogy azok a szülői kötelességek teljesítésén felül szeretik is. Már pedig ha ennek tudatában van, akkor ott látja homlokukra írva s onnan folyton feléje tündöklük az isteni parancs: „Tiszteld és szeresd!” Mi éreztük, mi tudtuk, hogy Méltóságod, a mi családfőnk szeret bennünket, ez a szeretet a mi szeretetünk és tiszteletünk megrendíthetetlen alapja. Mindez pedig elvitathatatlanul bizonyítja, hogy a felsőbb-ségek tekintélyének őszinte megbecsüléséről csak akkor lehet beszélni, ha azt a tekintélyt és hatalmat úgy tekintjük, hogy Isten rendelte fölénk, mert „nincs hatalom, csak Istentől.”

Méltóságos Igazgató Urat 20 év előtt állította az államhatalom intézetünk élére, mondhatnám úgy is, hogy kis családja mellett nagy családja élére. És e 20 év alatt hivatalosan az igazgatói, valójában azonban a családapai szerepet töltötte be s e hivatás kényszerítő szigorúságában is mindig ott éreztük az atyai szív megértő és jóságos dobogását. Ha intenie kellett, ha kénytelen volt korbácsot ragadni, azt mindig úgy tette, hogy ne nagyon fájjon és a következő pillanatban már el is felejtette.

Méltóságod távozása alkalmával a tisztikar bókokkal és dicséretekkel szeretné elhalmozni, de tudjuk, hogy ezt nem szereti és nem is óhajtja. Helyette megköszönjük a kötelességteljesítés körünkben gyakorolt páratlan példáját, amelyet követni fogunk. Eddig Méltóságos Igazgató Urunk biztatott bennünket, most azonban engedtessek meg, hogy a búcsúzás perceiben mi biztassuk Méltóságodat: jó munkát méltóztatott végezni. A szántás s a vetés becsülettel el van végezve, jöjjön most már a bőséges, áldásban dús aratás. Eljött a pihenés ideje! És erre a pihenésre vigye Méltóságod magával útravalónak soha el nem

múló hálánkat és köszönetünket. A jó Isten áldja és tartsa meg Méltóságodat még sokáig, kis családjá öröme és nagy családjá büszkeségére.

A szép beszéd elhangzása után a tisztikar nevében Sükrei József dr. fogalmazó művészi kivitelű ajándékot nyújtott át az igazgatónak. Fekete márványlapon ezüst ág húsz ezüst levéllel, amelyek a szolgálati éveket jelzik. A márványlap oldalán ezüst plakett a tisztikar tagjainak nevével.

Az őrszemélyzet nevében Juhász Pál őrmester búcsúzott néhány őszinte, keresetlen szóval. „Húsz év nagy idő, sok minden történik ennyi idő alatt” — mondta beszéde végén — s mi csak azt tudjuk, hogy Igazgató úr szigorja soha igazságtalanul nem sújtott ránk, azt mindig megérdemeltük. De tudjuk azt is, hogy a szigor mellett mindenkor számíthattunk a megértő jóságra, amely tetteit mindenkor áthatotta, mert atyai szeretete minden lépésünket nyomon kísérte.

Az őrszemélyzet búcsúja végeztével az elítéltek búcsúünnepélye vette kezdetét. A rabok az intézet kápolnájában gyűltek össze, felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül. Versek, beszédek és énekszámok hangzottak el, amelyeket a rabok maguk írtak s amelyekből mint állandó visszhang csengett ki a távozó igazgató iránt érzett őszinte szeretet és nagybecsülés. Az ünnepi csendben a rabok megilletődve hallgatták a rabszónok beszédét, akinek szavai könnyeket csaltak ki szemükből. Ha igaz az, hogy a Mindenható meghallgatja azokat, akik szenvednek, akik a mélységből kiáltanak hozzá, akkor megadja Igazgató Úrnak azt a pihenést, amelyet önmagának kíván és amelyet mi is kívánunk.

Dr. Csiky igazgató a meghatottság hangján búcsúzott el a raboktól, úgy szólt hozzájuk, mint gyermekeihez:

Én vagyok itt köztetek a legöregebb, a legrégibb rab s most az történik velem, amit ti olyan nehezen vártok s ami mindnyájatok előtt a legkivántabb dolog a világon: szabadulok! De amíg nektek ez a szó örömet jelent, nekem lehangoltságot okoz, mert meg kell válnom mindentől, amit szerettem, ami a szívemhez nőtt, tudom, hogy mindez nekem hiányozni fog. Szabadulásom után be kell illeszkednem a szabad életbe, újra hozzá kell szoknom.

Most, amikor helyemet elhagyom, arra kérek benneteket, viselkedjétek a mindenkori igazgatósággal szemben éppen olyan bizalommal és ragaszkodással, mint amilyenell velem szemben viselkedtetek. Soha ne feledjétek el, hogy miként én, úgy ők is mindenkor a ti javatokat fogják szolgálni. Kívánom, hogy az Isten irgalma és áldása vezéreljen benneteket és köszönöm a hála és szeretet ama sok szép szavát, amit itt elmondtatok.

A rabok spontán kitörő éljenzésétől és búcsú-kiáltásaitól zengett a kápolna, amely állandóan ismétlődött mindaddig, amíg az igazgató kíséretével az ünnepély színhelyéről el nem távozott.

Ezzel a gyönyörű akkorddal ért véget dr. vitéz Csiky Jenő érdemekben gazdag köztisztviselői pályafutása, tisztelői azonban hiszik, hogy

tudását, értékes tapasztalatait s tekintélyének súlyát mint magán ember is érvényre fogja juttatni az elesettek érdekében, akikkel oly sok jót tett s akik őt éppen ezért nagyon szerették.

Szeretett Igazgató Urunk!

(Búcsúvers vitéz Csiky Jenőhöz.)

Elhagysz hát minket, kikre gondod annyi volt?
A pihenés hív, ajkunk zengi a búcsúszót.
Ne hagyjon el a siker majd ezután se,
Legyen útitársad a béke és szerencse.

Nem kérdezted soha, mi is volt a vétkünk,
Dicséretet, jó szót sokszor adtál nekünk,
Türelmes voltál s igazságos bíránk,
Atyai féltéssel vigyáztál mireánk.

Most hogy elhagysz minket s szegények vagyunk,
Szeretetedért csak szeretetet adunk.

Jóságodért majd az Isten fizet néked,
Tegye gondtalanná, széppé, nyugalmassá a Te
[pihenésed.

Szeged, 1941. december 31. 214-es fegyenc.

A háború.

A háború mind a négy arcvonalon, tehát a szovjet harctéren, Észak-Afrikában, Távol-Keleten és a tengeren, a rossz időjárás ellenére, egyaránt hevesen tart.

A Szovjetarcvonal.

A harcolva visszavonuló német csapatok a hadászati kedvezőbb terepen foglalnak újból állást és így megnehezítik a szovjet csapatok ellátását. Az utánpótlási helyzet figyelembe véve az összekötővonalak rövidülését, a németek szempontjából megjavult.

Az arcvonal egyes szakaszain a harctéri tevékenység a következő:

Az északi arcvonalrészén továbbra a Murman-vasút vidékén vannak harcok. Itt a több mint kétméteres hóban gyalogsági és gépesített harcok lehetetlenek. Különleges jégtelenítő berendezéssel ellátott német repülőgépek támadják a Murman-vasutat és a közlekedést több helyen lehetlenné tették.

A középső arcvonalrészén a már többször jelzett Kalanin—Brjanszk—Kurszk-vonaltól keletre, a legnehezebb időjárási viszonyok között a német csapatok tovább folytatják támadásaikat. Itt január 30-án mélyen betörték a szovjet csapatok vonalába. Méteres hóban sikerült több helységet elfoglalni a számbelileg nagyobb szovjet csapatoktól és így lehetőség nyílt oldaltámadásra.

A déli arcvonalrészén erős hóviharak között a krimi félszigeten és a Donec-kanyarban folynak harcok. A harcok heveségére jellemző, hogy egy keskeny szakaszon január hónapban 8.000 szovjet katona halt meg, 750 foglyul esett, ezenkívül 82 ágyút, 33 páncélost és 212 gépfegyvert zsákmányoltak a németek.

Észak-Afrika.

Észak-Afrikában Rommel tábornok már másodízben akasztja meg az angolok támadásait és úgy vezeti az egyesített német-olasz csapatokat, hogy azok bizonyos visszavonulás után győzelmesen haladnak előre. Ezért a ténykedéséért Hitler vezérezredessé nevezte ki.

A Távol-Kelet.

A legjobban széthúzott és legjobban széttagolt háború a távolkeleti vidéken folyik. Itt a japán csapatok hazájuktól 5—6 ezer kilométer távolságban harcolnak. Nemcsak az ellenség ellenállását kell leküzdeni, hanem az utánpótlás nehézségeit is.

A tengeri háború.

A tengeri háborúnak nagy jelentősége van.

A japán és amerikai hadihajók között a Marschal-szigetek környékén ütközetre került sor.

Magyarország tovább is résztvesz a bolsevizmus elleni harcban.

A Magyar Élet Pártja a napokban tartotta ez évben első pártértekezletét, amelyen Bárdossy László miniszterelnök a mostani háborúval kapcsolatos kérdésekről beszélt.

A közelmúltban előkelő külföldi személyiségek látogattak el hozzánk — mondotta a miniszterelnök.

— Ezek a látogatások beszédes bizonyítékai annak a megbecsülésnek, amelyet a magyar állam és a nemzet teljesítményei iránt Berlinben és Rómában éreznek és kifejezésre juttatnak. E látogatások során alkalom adódott arra, hogy átbeszéljük mindazokat a kérdéseket, amelyek bennünket is érdekelnek s amelyek a közeljövőben bennünket is nagy elhatározások elé állítanak.

— Európa nagy és sorsdöntő küzdelemben áll a bolsevizmussal, olyan küzdelemben, amelynek eldöntén fordul meg egész Európa és az itt élő népek sorsa. Tisztában kell lennünk, hogy a mai háború példatlanul álló világháború. Minden európai népnek sorompóba kell állania a Szovjet-unió ellen. A német nemzet mellett, amely ennek a küzdelemnek oroszlánrészét vállalta, miránk magyarokra is komoly feladat vár. A magyarság nem lehet tétlen nézője Európa sorsa eldőltenek. Ebben a küzdelemben nekünk is ott a helyünk, mert az elkövetkező idő minden öntudatos európai népet az elé a feladat elé állít, hogy a bolsevizmus veszélyével mielőbb végleg leszámoljon. Védelmi háborút folytatunk és adjunk hálát az Istennek, hogy az ország határától több mint ezernegyszáz kilométerre vívhatjuk ezt a védelmi háborút.

— A nemzetre a cselekvés időszaka következik és meggyőződésem, hogy a cselekvés időszakában egységben fog összecsendülni a magyar szívvvel, a magyar lélek a magyar lélekkel.

Bárdossy László miniszterelnök beszédét Berlinben és Rómában nagy meglepéssel vették tudomásul.

Dohány, bor, kávé, rizs.

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet legújabb jelentésében a dohány, a bor, a kávé, a cukorrépa és a rizs termelési adatait ismerteti. A háború következtében a kimutatásokban nem szerepel minden állam, a rizs termelési eredménye pedig az európai országokra vonatkozik.

A dohány.

A második világháború kitörése előtti években a dohányból is túltermelés volt. Ezért csaknem minden dohánytermelő országban csökkentették a vetésterületet. Ennek következménye lett, hogy most viszont dohányszűke érezhető. Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában és Dániában már póanyagokat is használnak. Az egyes országokban a terméseredmény a következő:

Horvátországban a hercegovinai dohányvidéken 6 millió, Bulgáriában 60 millió, Törökországban 53 millió, az Egyesült Államokban 574 millió, Mexikóban 14 millió, Újzéländban 1.5 millió kilógram.

A bor.

Az európai bortermelés mindenütt alatta maradt a szokásos évi átlagoknak. Franciaország a világ legnagyobb borfogyasztója és a borszűke miatt borjegyet léptetett életbe. Az egyes eredmények a következők:

Franciaország 50 millió, Svájc 946 ezer, az Egyesült Államok 24 millió hektóliter.

A kávé.

Brazília 7.6 millió, de az előző évi termésből is van még 3.6 millió mázsa. San Salvador 552 ezer mázsa, az előző évi 650 ezer mázsával szemben. Az amerikai államok a kávé vetésterületét csökkentik.

A cukorrépa.

Belgiumban 2.5 millió mázsa termelt, valamivel több a tavalyinál. Bulgária számszerű terméseredménye még nem ismeretes, de a termés igen jó. Spanyolországban 1.6 millió mázsa termelt, a tavalyi 883 ezer mázsával szemben. A spanyol cukorrépatermés átlagban 2 millió mázsa szokott lenni. Szerbiában 850—900 ezer, Szlovákiában 28 ezer mázsa termést várnak. Az Egyesült Államok cukorrépatermése 90 millió mázsa, tavaly 110 millió volt. Itt nagy szerepet játszik a cukornád is. Ebből 50 millió mázsa termelt a tavalyi 35 millió mázsával szemben.

A rizs.

Európa országai rizsszükségletüket a tengerentúlról szerezték be. Az első világháború előtt az európai rizstermés csupán 7 millió mázsa volt és csupán Olaszország és Spanyolország termelte. Ennek következtében már akkor nagy volt a rizshiány. A világháború után az európai rizstermelés 12 millió mázsa lett.

A vezetőszerpet Olaszország viszi 8 millió mázsával, azután jön Bulgária 190 ezer mázsa, majd

Görögország 46 ezer mázsa terméssel. A többi országok termése lényegesen kevesebb. Magyarországon a kísérletezések során k. holdanként 27 mázsa átlagos termést értek el, ami azért meglepő, mert Kinában, Indiában és Japánban is jóval kevesebb az átlag.

Faji hibáink.

Mikor száz év előtt a legnagyobb magyar, Széchenyi feltárta a magyarság ősi faji hibáit, nem azért tette, hogy ezzel nemzetét gyalázza, hanem hogy felismerjük, belássuk, hogy ezek a legfőbb akadályai a nemzet közös anyagi és szellemi előhaladásának és boldogulásának, azért azokat igyekezzünk kijavítani.

A magyar fajtát szerető Széchenyi már száz év előtt írta: „Alig van köztünk ember, ki a más baján ne örülne. Úgy agyarkodunk egymás ellen, mint tehetetlen sajtóférgék, mint pusztulásra fajult méhraj.” És még ma is nem ilyenek vagyunk? Nem szívesen nézzük mások boldogulását, nem szívesen túrjuk el, hogy mások közülünk kiemelkedjenek, nálunknál és a többségnél különbeknek, ügyesebbeknek, okosabbaknak tűnjenek fel. Akit ma bizalommal megválasztunk bírónak, elnöknek, vezetőnek, holnap már irigykedve, gyanúsító rágalmozással lerángatjuk. Mások legjobb indítványait leszavazzuk csak azért mert nem mi kezdeményeztük. Széchenyi szerint: „Az irigységből származik a sok pártviszály, mely már annyi népnek ásta meg a sírját. Pedig erő és áldás csak egyetértő összetartásból fakadhat.”

„Nagy hibája a magyarnak, — mondotta Széchenyi — hogy önmagát senkinek alárendelni nem akarja, mindenki vezérkolompos akar lenni s mindenkinél bölcsőbbnek képzelet magát.” És nem ilyenek vagyunk még ma is? Ezért nincsenek még ma se egységes életerős gazdasági és társadalmi szervezeteink, melyek nélkül pedig a nagy gazdasági versenyben megállni nem lehet s az egyes ember is csak szövetkezett erővel érheti el sorsának jobbrafordulását. Ha aztán egyedül mégse boldogul, a maga feje után járva falnak vagy szakadéknak megy, kár és baj éri, mindenkiben keresi a bűnbakot, csak önmagában nem ismeri el a hibát.

Közös ősi hibánk, hogy a magyart elhatárolásaiban, cselekedeteiben nem az ész belátása, hanem inkább szenvedélyei vezetnek: a szeretet és gyűlölet, önzés, önérdék, irigység, szánalom és hiúság. Ha szövetkezeti, egyesületi vagy párt vezetőségébe arra rátermett haragosát választják meg, akkor inkább a tagok közül is kilép, ha kárát vallja is. Ezekből ered az a faji öröklött hibája is, hogy szívesebben hallgat a dicsérő, hízelgő szóra, mint a józan ész és okos igazság szavára. Hamar megtagadja s ellenségének tekinti azt a jóakaró barátját is, aki hibáira, tévedéseire figyelmezteti, hogy a kártól, bajtól visszatartsa. De vakon bízva hisz az őt dicsérő, fűt-fát ígérő jó vicceket mondó korteseknek és agitátoroknak. Aztán túlsokat politizálunk s a múltban is, míg mi értelmetlen poli-

tikai vitákkal marakodtunk, azalatt mások, az idegenek gyáratok, vállalatokat, bankokat alapítottak, meggazdagodtak.

Öröklött faji hibánk, mint a legnagyobb magyar is megállapította, hogy „felbuzdulásunk szalmalángként lobban fel, de éppoly hamar ki is alszik.” Valamiért ma meggyőződéssel lelkesedünk, de ha aludtunk rá egyet, holnap már nem is érdekel bennünket. Türelmetlenek vagyunk, tervünk, munkánk eredményét rögtön látni, élvezni akarjuk. Amibe belekezdünk, azt hamar meg unjuk, nincs kitartásunk azt folytatni. Innen ered a magyar közmondás: Adjad Uramisten, de mindjárt! Rögtön! Ha tervünk nem sikerül, ha baj, csapás ér, rögtön össze esünk üres zsák módjára, míg más fajnemberek a bukások, sikertelenségek után kemény kitartással és bizakodással újra kezdik.

Ahogy a multban faji erényünk volt a régi megszokotthoz való makacs ragaszkodás, éppúgy hibánk most, hogy idegenkedünk az üdvös újításoktól is. Míg mi politizáltunk, pipázgattunk, más fajbeliek állattenyésztő egyesületeket, gazdaköröket, szövetkezeteket alakítottak s megvagyonosodtak, a mi fajtánk pedig elmaradt a műveltségben és gazdálkodásban. Mi nemcsak az adót, de az egyesületi, kör tagdíjakat, előfizetési díjakat se fizetjük meg szívesen. Az újságokból is Málta sorsa, a politikai viták, botrányos bűnügyek, részeg emberek verekedése, családi civódások leírása inkább érdekel, mint a tanulságos, hasznos gazdasági szakközlemények.

Nem csak Széchenyi idejében, de ma is: „Sült galambvárók vagyunk.” Még olyan dolgokban is, miket közérővel magunk is elvégezhetnénk. Ahogy a tűzvészkor is sok a kiabáló tanácsadó: Emberek, ezt, azt kellene csinálni! Emberek, fogjuk meg! Mindenki helyesli, de a kiabáló maga se mozdul meg. Tegye, csinálja meg más! Mindenki helyesli, hogy pl. küldöttségbe kellene menni, de alig akad, aki erre a sajátjából áldozni hajlandó volna egy napot, meg 2 pengő költséget. Menjen más!

Az elégedetlenkedők mindig újabb rendszerektől várják a jobb világot. „Önmagunkban van a hiba, de önmagunkban van a feltámadási erő is” — mondotta a legnagyobb magyar. S ez ma is igaz. Ne legyünk hát csodavárók. Ha boldogulni akarunk, előbb az ősi faji hibáinkat kell előbb kiirtani, önmagunkban kell megváltozni, mert jobb, igazságosabb, boldogabb világot csak a jobb, igazságosabb, egymást megértőbb emberek teremthetik meg.

Cseresznyevirág.

Kiszaladt az utcára. A legszebb kimonója* volt rajta. Az, amelyiket tavaly cseresznyefavirágzáskor kapott az urától. Összehajló ágak között kis madárkák repdestek rajta. Hajába krizantémumot tűzött: az ura kedvenc virágját.

Az utcán alig jártak. Hiába nézett előre-hátra, nem látta jönni, pedig már dél volt s azt írta,

* Kimonó = Japán nők ruhája.

hogy akkor lesz Cseresznyevirágjának a legnagyobb öröme, mikor a nap a legmagasabbról tekint le a házukra.

Nehéz felhők vánszorogtak az égen s beborították az egész látóhatárt. Szél kavargott a lába előtt és egy szegény zörgő levelet hajított a lába elé.

— Egyedül vagy... akárcsak én — gondolta szomorúan.

Befordult a házba.

Egy pillanatra megállott a kertben, a fonyadó, halódó kertben, azután belépett a nagyszobába, hogy még egy utolsó simítást végezzen a díszeken. — Ez rossz helyen van. Hogy is rakhatam a sárga virágot a fehér mellél! Mondotta boszszankodva és pirosszínű virágot tett a sárga helyébe. — Így, így szereti az uram.

A teáscsészéket elkészítette, felcicomázta a sarokban terpeszkedő istenszobrot és megigazitotta a középen pöffeszkedő vankosokat.

Léptek zaja hallatszott.

Kiszaladt a kapu elé, hogy nyakába boruljon annak, aki már oly régen van távol tőle egy mesze kaszárnijában, de nem látott senkit. A tulsó oldalon most lépett a járdára egy katona. Egy községes, ismeretlen katona.

— Nem jön, nem jön, még mindig nem jön — tört ki belőle a kétségbeesés.

Visszakopogott a szobába s megállott a küszöbön.

Talán mégis megjön... — gondolta félve.

Újra rendet csinált, újra tisztogatott és ha lábak koppanását hallotta, megrezzent és szívdobogva rohant ki s szomorúan tért vissza. Mikor már vagy tizszer tette meg ezt az utat, visszafelé menet megtorpanva meredt a távolból előfehérlő Fuzsiáma* felé. A szent hegy felett kék volt az ég. Nemsokára a feje felett kiragyogott a nap a felhők közül.

Jönni fog! — ujjongott fel s csak nézte, nézte, a napsugárban fürdő eget...

Léptek hallatszóttak és várakozó örömmel és félelemmel tele kiáltás:

— Hol vagy — itt vagy cseresznyevirágom? Hogyne lett volna ott!

A viszontlátás első percei után, most már bent a szobában megindult a kérdések özöne.

Cseresznyevirág azonban észrevett valamit. Férje mosolygása mintha nem lett volna szívből jövő. A kis barna szemek valami hírt rejtettek. Egyszere mély sóhajtás töltötte be a levegőt, az örömitől felkavart levegőt...

Nem állhatta tovább: — Neked valami bajod van...

— Nincs, nincs, — akarta elhessegetni a feleletet a férj.

--- Van!

Hosszú szünet után végre megszólalt: El kell mennem. Kitért a háború. . . .

Rosszindulatú, hallgatag árny ereszkedett le a szobába, beborította a vidám virágokat, elnyom-

* Fuzsiáma = hegy Japánban, melyet a Japánok szentnek tartanak.

ta az öröm tündéreit és betuszkolta az ajtón a rémült csendet.

— Háború... — mondta a feleség s egy virágot vett ki a mellette álló vázából.

Háború... — szólt a férj s lenézett a hulló szirmok után.

— Elmész? . . .

Új sóhaj volt a felelet.

— Nem jössz vissza...

— Vissza jövök! — az árny felkapta fejét s érdeklődéssel hallgatódzott.

— Visszajövök, akármilyen legyen is, hozzád Cseresznyevirágom!

Érzett a beszédéből, látszott az arcán, ott volt a szemeiben, hogy maga se hisz benne, amit mond, de úgy látta, ott, ahová szánta, nem ébresztett kétegyeket.

— Várlak...

A szirmok után a szár is leesett...

Felnézett a földről és kis zászlót adott a katonának. Katona... már nem az ő ura. Az ő ura békés, virágkedvelő japáni ember. Ez aki előtte áll, ez védő, a hazáját oltalmazó katona, olyan, mint annyi más... Nem bánkódhat érte, nem... egy japán nő nem sírhat könnyeket férje után... Elmegy... lehet, hogy nem jön vissza. Tulajdonképpen örülnie kellene, hogy férjét oly kitüntetés érte, hogy hazája megvédésében részt vehet... Azért még sem tud örülni, nem tud... de sírni sem.

Kikísérte a kapuig. Soká nézett utána s még akkor is ott állott, mikor a katona már rég eltűnt a sarokháznál.

Visszament s várta az urát...

Sok sok idő telt el azóta, mikor utoljára látta a katonát. Sok idő, de még mindig várta. Ki kijárt a tengerpartra, leült egy sziklára s hallgatta a tenger hullámjainak csapkodását. Most is ott ült megszokott helyén. Tarajos hullámok rohantak a partnak s ezer részre szabva omoltak vissza a sötétzsinű vízbe. Vad erővel támadta a földet a sivitó, élesen tépő szél s jajgatva repültek előre a sirályok. Sötét, gomolygó fellegek nyelték a kék színű eget, villámok döfködtek a morajló tengert s a természet félve susogott a háta mögött.

Messze nézett, soká nézett, végre meglátott valamit. Egy roncs emelkedett ki a vízből s nem messze attól egy fekete pont himbálódzott.

Jön valami, — gondolta.

Soká ülhetett ott, mikor végre partra vetődött az a valami, amelyet a roncsnál pillantott meg először. Ember volt. Halott. Katona... Odarohant. Furcsa érzések szorongatták. Hátha, hátha, Ő az? Nem... Nem... de esetleg...

Az Ura volt.

Emlékezz meg, magyar!

Harmincnyolcban láttad a szent Jobb országglását. Arany vonat vitte szent Istvánnak Jobbját. Városról-városra, a Hódító Kezet, Amelyet ma is áld a magyar nemzet.

Budavárról indult, nagy ünnepi díszben,
Városokon várták a nemzeti színben.
Utcák hosszú során, szent zászlók lobogtak,
A hódoló sereg; szívek dobogtak.

Dobogtak Istvánért, a Jobb látásáért,
Ezer éves Hazánk meghódítójáért.
Az Ő emlékei, élnek még szívünkben,
Amely jegyezve van a történelemben.

Ne is feledd magyar! Még-e földet tiprod!
Hazánk határait védje meg a karod.
Drága magyar földet, melyet Ő szerzett meg,
Idegenek keze ne semmisítse meg.

Emlékezz meg magyar! Továbbra is róla,
Tartsd meg Emlékeit, minden Augusztusba.
Hordozzátok körül, gyászos emlékekkel,
Rebegjetez imát magyar szívetekkel.

Hol vagy István király! Magyarok Vezérel!
Te Érted vérzik ma is hódolóid szíve.
Sohasem feledünk, míg csak szívünk dobog,
Holtunkig őrlizzük reánk hagyott Jobbod.

D. 1592.

Világ folyása.

Erdélyi Hírek. — A közellátásügyi miniszter olcsó gyümölcsizakciót rendezett. Aki olcsó gyümölcsöt akart kapni, beküldte jelentkezését február 7-ig Kolozsvár, Farkas-utca 4. szám alá.

— Bérld nélkül maradt több erdélyi vadászterület, mert olyan magas kikiáltási árat kértek, amit nem fizettek meg.

— A katolikus iskolákban február 8-tól február 11-ig bezárolag szünetelt a tanítás.

— Aki cséplési ellenőr akar lenni és szatmármegyei lakos, az jelentkezze Szatmárnémetiben dr. Jeszenszky László vármegyei másodjegyzőnél. Tiznapos tanfolyamon kiképzik erre a feladatra.

— Mindazok, akik a tavasszal búza, árpa, zab, tengeri és burgonya vetőmagban részesülni kívánnak ha városnak, akkor a városi gazdasági ügyosztályban, egyébként pedig a közigazgatási kirendeltségnél gabonalapjukkal együtt haladéktalanul jelentkezzenek összeírás végett.

— A cséplőgéptulajdonosok és gépészek részére tanfolyamot rendeznek, ha kellő számú jelentkező akad. Jelentkezni lehet Ilyés Sándor, Szatmárnémeti, Bányai-út 6. szám alatt.

— Be kell jelenteni mindazokat a fiúkat, akik az 1942. évben 12. életévüket, a lányok közül pedig azokat, akik 16. életévüket betöltik. A bejelentőlapok a dohánytözsdékben kaphatók.

— Cselédeknek csak azok alkalmazhatók, akik cselédkönyvvel rendelkeznek. A cselédkönyveket a rendőrségen állítják ki. Szükséges hozzá

községi és orvosi bizonyítvány, 2 darab fénykép és egy 50 filléres okmánybélyeg.

— Borszék község Maros-Torda megyéhez akar kerülni Csík megyéből. A borszékiek egyetlen útja Maroshévízen vezet át s ha hivatalos ügyet akarnak intézni, kénytelenek Maros-Tordán át utazni Csíkbe (Gyergyószentmiklósról vagy Csík-szeredára). Marosvásárhely sokkal közelebb is fekszik Borszékhez, mint a csiki városok.

— Sepsiszentgyörgy város részére a napokban 80 mázsa petróleum érkezett. Befejeződött ugyanitt a tejgazdasági és állattenyésztési tanfolyam.

— Szatmár megyében a múlt évben 92 és fél kilométer utat hoztak rendbe, 16 kilométer új utat és 73 vasbeton hidat építettek. Öt év alatt akarják rendbehozni az úthálózatot, tizennégymillió pengő költséggel.

— 21 hitelszövetkezet, 8 tejszövetkezet és 12 egyéb különféle szövetkezet alakult meg tavaly mint a Szövetség központ tagja. Igen sok van még alakulóban különösen, Kolozs—Szilágy és Szolnok-Doboka megyében.

Hasznos tudnivalók.

Foglalkoztassuk a gyermeket. Igen fontos és nagy kihatással van a későbbi életére a gyermeknek, ha helyesen foglalkoztatjuk. Mert a gyermek agya oly rögzítőgép, mely évek múltán is tisztán tud emlékezni az elmúlt dolgokra. Ezt különben mi szülők sajátmagunkról is igen jól tudhatjuk. Ki ne emlékezne sok kedves gyermek csínyére, vagy apróbb-nagyobb vele megtörtént eseményekre? Még pedig azokra az időkre, amelyek az iskolabajlás előtti időben történtek. Éppen ezért fontos a gyermekket kicsi korában hozzászoktatni a munka rendes elvégzéséhez. Nem jól teszük az anyák, ha csak fél munkát végeztetnek a gyermekkel, mondva: majd, ha nagyobb lesz, úgyis rendesebben csinálja. Ne higgyék! Soha nem szokja meg a tökéletes munkát, mindenbe belefog, de semmit nem fejez be. Egy időben lehetőleg csak egy munkát bizzunk a gyermekre, csak annak elvégzésekor adjunk más munkát, hadd tanulja meg a munka szeretetét, mert csak kész munkában lehet öröm. Csak az növeli a gyermek önbizalmát! Ellenkező esetben csak hanyag, határozatlan és zilált egyén válik belőle.

Szoktassuk hozzá a gyermekeinket ahhoz, hogy saját ruhájukat rendben tartsák a nagyobb pucoláson és vasaláson kívül, amit mi végzünk. Este lefekvés előtt tartsunk szemlét a ruha és cipők rendbentartása felett. A ruha legyen szépen kikefélve és összehajtvva, úgy szintén a cipők is álljanak tisztán a szék mellett. A kézmosásról se feledkezzünk meg, hadd szokja meg a gyermek. A fogmosást lehetőleg este végeztessük el jól kefével, reggel elég a langyos vízzel való gargalizálás. Foglalkoztassuk a gyermeket a háztartás apróbb dolgaival is. De ne bizzunk rá olykor, amikor mi nem vagyunk ott mellette, a gyermek nem szeret egyedül lenni, ott szeret csak sürgőldni, ahol a felnőtt

van. Kétszeres buzgalommal végez el minden munkát, ha azért néha egy-egy dicsérő szót is kap! Egy négyéves kislányra bátran rábízhatjuk, hogy hozzon egy pohár vizet, természetesen csak kis tányéron. Ne gondoljuk, hogy a gyermek nem tud vigyázni. Nagyon is ügyel arra, amit csinál! És nagyon büszke arra, hogy szolgálatot tehet. Figyeljünk meg egy ilyen csöpséget, amikor odaér hozzánk a pohár vízzel, milyen boldog — a lelke a szemében nevet.

A takarításnál is szeret a gyermek segíteni, ezt az igyekezetét fogadjuk szívesen. Adjunk a kezébe egy törülruhát és bízunk rá, egy székot, hadd törölje le róla a port. De ne nézzük el a hibákat, kívánjunk rendes munkát, csak így válik vérré a gyermekben a rendszeretete. Csak arra vigyázzunk, hogy sem korát, sem erejét meghaladó munkát ne követeljünk a gyermektől. Ez gyakran megboszulja magát a későbbi években. Tehát foglalkoztassuk gyermekeinket és nem lesz panaszkodásunk rájuk, hogy lusták! Mert lusta gyermek nincs, csak rosszul nevelt.

Téli lekvár szaporítás. Az idén bizony sok gazdasszony panaszkodik, hogy már igen kevés a lekvárja, pedig még csak februárban vagyunk, messze még az új! És ez mind azért van, mert sem elég cukor, sem elég gyümölcs nem áll rendelkezésre a háztartásoknak befőzésre. Most még könnyű segíteni ott ahol még nem fagyott el mind a lekvár, de még ott is, ahol már vészik a kész gyümölcszirt (amit a közellátás olcsón bocsájt az az arra rászorultaknak rendelkezésükre). A lekvár szaporítható a következő eljárással: minden meglevő kiló lekvárhoz számítunk 1 kiló nyersárgarépát (ribizli- és meggy-lekvárhoz egy és félkilót). A répát megtisztítjuk és karikákra vágva puhára főzzük, de csak annyi vizet öntünk rá, hogy jól ellepje. Ha megfőtt, daráljuk át húsdarálón a levéllel együtt, majd főzzük addig, amíg a lekvár sűrűségét eléri. Azután összekeverjük a már kész lekvárt a répával és főzzük együtt még 10 percig. Akinek van, az tehet bele pár kocka, illetve kevés cukrot, de anélkül is igen jó. Ha így eljárunk, a lekvárunk kilónként 85 dekával szaporodik, ami nem megvetendő, különösen ott, ahol sok gyermek, de a felnőtt is szereti a lekvárt. Akár kenyéren akár tésztában igen jó, úgy zamatra, mint tápértékre csak nyer a sárgarépával, mivel ennek már igen nagy a cukortartalma.

Ingyen könyv az angoratenyésztésről. Most már harmadik kiadásban jelent meg Anghi Csaba Geyza szakkönyve az „Angoranyúl tenyésztésről szóló alapismeretekről“ Ezt a szakkönyvet az Igazság kiadóhivatala* az Országos Magyar Háziipari Szövetség megbízásából teljesen ingyen és bérmentve küldi meg azoknak akik, az angoranyúl tenyésztése iránt érdeklődnek és akik ezt a könyvet egy levelezőlapra kéri.

Itt közöljük tovább azt is, hogy a tavasszal újra lesz angoranyúl tenyészállat kiosztás. Kettő darab bakot és 3 darab anyát adnak egy-egy

tenyésztésre vállalkozónak. Az ára darabonként 20 pengő, az 5 darab ára tehát 100 pengő, amit fokozatosan lehet törleszteni és pedig nemcsak pénzzel, hanem az angora nyúl gypjával is. A kiosztott törzsek évi szaporulata 10 darab kisnyúl, amit darabonként 6—8 pengőért lehet eladni. Az angoranyúl kiosztásra mielőbb kell jelentkezni az Országos Háziipari Szövetségnél.

Budapest, IV., Eskü-út 8. szám.

Nedves cipők gondozása. Nem új dolog, azelőtt is kellett a cipőt gondozni a tél beálltával, de kétszeresen fontos most, amikor nemcsak egyéni érdek, hanem közérdek is a bőrrel való takarékoskodás! Egyik nap a piacról hazajövet a következő beszédfoszlányokat halottam két asszony mögött haladva: „Csak elmúlna már a tél, a nedves időben az ember nem győzi a sok zsírt a cipőre kenni, hiszen főzni is alig van zsír!“ Ez igaz is! Talán még a cipők is tiltakoznának, hogy őket zsírral kenik be, ha egyáltalán beszélni tudnának. A zsír nem véd a nedvesség ellen. A zsír csak puhítja a bőrt, de átengedi a vizet. Ezért csak fagyút használjunk a cipőkre, olyképpen, hogy a kiolvasztott fagyút melegítsük fel egy kis lábosban és kis kefe vagy rongy segítségével kenjük be. A cipő lehetőleg száraz legyen, mert ezáltal a fagyú be emegy a lyukacsokba és valóságos üvegszerű réteg képződik a cipőkön és így a hó vagy a vízcseppek legurulnak róla. Az így kezelt cipőkben soha nem lesz vizes a lábunk, ami által az egészségünket is megvédjük, ami igen fontos.

Mit tegyünk a megfagyás ellen? A tél nagyon is csikorgatja fogát és nehezen akar engedni kivívt hatalmából. Egész gyakori a kéznek vagy lábnak megfagyása, sőt gyakran olvashatunk arról is, hogy nem egy szerencsétlen meg is fagyott. A megfagyás, vagy az elfagyás ellen legjobb előzetesen védekezni, mert ha megvan a baj, akkor már sokat szenvedünk és csak hosszú kezelés után gyógyulhatunk meg.

Legjobban a lábbelire kell vigyázni, hogy az, lehetőleg vízhatlan legyen, amit elérhetünk azzal, ha a cipőt vagy csizmát fagyúval bekenjük. Tiszta, száraz és puha kapca vagy zokni kell bele, mert a vizes és érdes gomba kapca nem védi a lábat. Fülre a fülvédőt kell tenni, nagyon jó az asszonyok fejkendője és az emberek bárányszőr sűvege. Nyakra puha sál csavarandó, elég vastagon. A kesztyű sem nagyon védi meg a kezét. Legjobb a kezét zsebbe dugni, ha ezt nem lehet, mert olyan a foglalkozásunk, akkor a kesztyűt néha-néha húzzuk le és igyekezzünk kezünket zsebbe dugni. Legjobb a kétujjú kesztyű, mert az ötujjasban a kéz nagyon fázik. Csak olyan szettet használjunk, amelyiket könnyen levethetünk ha szobába megyünk. A sok, vastag alsó többet árt mint használni. Legyen a felsőruhánk eléggé vastag és jó, nincs semmi szükség a test szellőzését megakadályozó alsóruhákra.

Ha valakinek keze vagy lába megfagy, avagy egész testében annyira átfázott, hogy nagyon közel áll a megfagyáshoz, ebben az esetben a következőképpen járjunk el.

* Budapest, Rákóczi út 15. szám.

A helyi fagyás pl. lábujjaké, fülé stb. esetén e részek előbb elkékülnek, azután megfehérednek és érzéktelenné válnak. Az ilyen testrészeket hóval vagy hideg vízbe mártott ruhával alaposan dörzsöljük meg. Erre a dörzsölésre égető fájdalom lép fel, azonban a dörzsölést ne hagyjuk abba mindaddig, amíg a testrészek pirosodni nem kezdenek, ami annak a jele, hogy a vérkeringés a megfagyott részekbe visszatért. A bedörzsölést csakis hideg helyen végezzük és óvatosan, mert a megfagyott testrész olyan törékeny, mint az üveg. Csak mikor a vérkeringés megindult szabad a meleg szobába menni. Ha valaki egész testében átfázott és ellenállhatatlan álomossággal küzd, ami a megfagyás előjele, akkor az ilyen embert hideg helyen óvatosan kezdjük dörzsölni az előbb elmondott módon. A dörzsölést kezdjük a kezen, fülön és a lábon, majd fokozatosan az egész testet dörzsöljük be. Nagyon óvatosan járunk el és azonnal hívjunk orvost, mert csak az tudja teljesen szakszerűen a szükséges tennivalókat megtenni. Az átfázott embert sohasem szabad azonnal meleg szobába engedni, de még az itókéval is csinján bánjunk és csak egészen kismenniségű folyadékot adjunk. A tea jobb, mint a szesz.

A nagyhideg elmúltával még nem mult el a fagyveszély, mert a beálló olvadással jövő lucskos időben még fokozottabban van meg a fagyás veszélye, különösen a lábujjaknál. Az olvadással egyidőben nagy gondot fordítsunk a vízhatlan lábbelire. Ha valakinek rossz a cipője, ne küldjük lucskos utakra!

Téli porolás a szobában. Nem feltétlenül szükséges a lakásunkat télen annyira lehűteni, mint ezt sokan teszik. Nem egy ház van, ahol 2 órán át is nyitva áll az ablak, mert kiporolták a díványt, vagy a matracokat bent a szobában. Porolni kell, ez természetes, de azt is tudjuk, télen nem igen végezhetünk kint ilyenféle porolást. De egy kis körültekintéssel és ügyességgel ezt is meg lehet olyképpen oldani, hogy a „kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon,“ illetve a porolás is legyen és a falak mégse hűljenek le teljesen, két órán át. Bizonyára minden házban akad egy rossz, elhasznált fejkendő, vagy ehhez hasonló rongydarab, ezt nedvesítsük be és csavarjuk ki jól, majd takarjuk be vele a kiporolandó tárgyat és poroljuk részletekben a nedves ruhán keresztül. A szobánk pormentes marad, a holmink meg szép tiszta lesz. Nem kell félni a nedves rongytól, nem piszkolódik be semmi, csak jól ki kell facsarni a poroláshoz használt benedvesítet ruhát.

Vízke eltávolítása az edényekből. Sok bosszúságot okoz a vízke. Igen csúnyán befogja az edényeket, különösen amelyben meleg vizet tartunk állandóan. Ezt megakadályozni nem igen lehet, de legalább vigyázzunk arra, hogy az edényeket tönkre ne tegye a sok vízkőlerakódás. Ezért legalább kéthetenként mossuk, illetve áztassuk le a következő vegyülettel: egy deci sósav, egy deci meleg víz. (Vigyázat, a sósav maróanyag!) Egy

rossz főzőkanálra csavarjunk egy kis rongyot, annak segítségével áztassuk körül az edény belső részét. Utána két háromszor meleg vízzel mossuk jól ki. De vigyázzunk, nehogy tiszta sósavval csináljuk, mert megtámadja az edény zománcát és érdessé teszi azt, ami majdnem egyenlő a vízkővel. Tehát vigyázzunk, nehogy „cseberből“ vederbe essünk. A sósav gyermek kezébe ne kerüljön!

Anyám.

Napsugár voltál
s véletlenül betévedtél
börtönöm, világom rácsos ablakán.

Én, megláncolt rab,
nyújtottam feléd mohón és
százszor is, fáradt csontos karomat,
De fénylő tested
hiába akartam,
nem értem el. Megfogni nem tudtalak.

Mig rajtad volt a szemem,
éreztem, hogy sugár lelked
beragyogja szomorú életem.
Láttam, hogy van szebb sors is,
túl e penészes falakon,
túl e zord világon, mint az enyém.

Táncoltál cellám falán,
Simogattad bús arcomat,
Azután többé nem láttalak...

Kitárt karom visszahullott,
fáradt szívem lassabban ver,
tűzes szememből kihalt minden fény.
Nehezebb a rabság azóta
az emlékeddel, a nyaraddal,
mely örökre benne maradt
s ég a lelkemben,
a sorsomban, mint a parázs.

És búsabb a börtön: e zord világ.

D: 1532.

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE.

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.